

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobkyne **A. K.** bývajúcej v B., zastúpenej L.v B., proti žalovanej **A., a.s.** so sídlom v B., **o mimoriadne zvýšenie náhrady škody za bolesť a sťaženie spoločenského uplatnenia**, vedenej na Okresnom súde Senica pod sp. zn. SI-4 C 55/2004, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Trnave z 27. októbra 2010, sp. zn. 10 Co 166/2010 v spojení s jeho opravným uznesením zo 7. marca 2011 sp. zn. 10 Co 166/2010, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie **o d m i e t a .**

Žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov dovolacieho konania.

O d ô v o d n e n i e

Žalobkyňa sa naposledy upravenou žalobou domáhala, aby súd uložil žalovanej zaplatiť jej sumu 98 589,67 Eur, ako 40-násobné zvýšenie odškodnenia za bolesť a sťaženie spoločenského uplatnenia priznanej jej lekáorskými posudkami, pričom náhrada škody za bolesť predstavuje sumu 12 551,03 Eur a za odškodnenie sťaženia spoločenského uplatnenia sumu 87 631,94 Eur. Žalobu odôvodnila tým, že 23. júla 2003 utrpela pri dopravnej nehode zranenia, ktoré vzhľadom na svoju závažnosť zanechali na jej zdraví následky trvalého charakteru.

Okresný súd Senica v poradí druhým rozsudkom z 20. januára 2010 č.k. SI-4 C 55/2004-338 uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobkyni 28 065,87 Eur, vo zvyšku žalobu zamietol a žalovanej uložil povinnosť zaplatiť žalobkyni náhradu trov konania vo výške 9 962,12 Eur, všetko do 3 dní. V odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že žalobkyňa vzhľadom na úraz stratila možnosť venovať sa úspešnej športovej kariére. Zohľadnil vek žalobkyne v ktorom prišlo k úrazu ako aj jej mimoriadne športové výkony

a dospel k záveru, že úraz zapríčinil, že žalobkyňa sa nemohla venovať športovej činnosti na vrcholovej úrovni. Úraz teda vážne zasiahol do jej života, preto zvýšil základné ohodnotenie sťaženia spoločenského uplatnenia na 40-násobok v zmysle žaloby, čo predstavuje vo finančnom vyjadrení po odpočítaní už zaplatených čiastok vo výške 459 000,-- Sk ešte sumu 561 000,-- Sk (18 621,78 Eur) a bolestné vo výške 284 512,50 Sk (9 444,08 Eur) okrem už zaplatených 31 950,-- Sk, ako 15-násobok zvýšenia bolestného. Nepristúpil ku kráteniu tejto sumy z dôvodu spoluzavinenia žalobkyne, pretože nezistil skutočností v zmysle § 441 Občianskeho zákonníka, pre ktoré by mala žalobkyňa znášať škodu pomerne.

Na odvolanie oboch účastníkov konania Krajský súd v Trnave rozsudkom z 27. októbra 2010 sp. zn. 10 Co 166/2010 rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej vyhovujúcej aj zamietajúcej časti s poukazom na ustanovenie § 219 ods. 2 O.s.p. potvrdil. V odôvodnení svojho rozsudku uviedol, že sa stotožnil so závermi súdu prvého stupňa o existencii dôvodov hodných osobitného zreteľa, pre ktoré bolo dôvodné odškodnenie za bolesť a sťaženie spoločenského uplatnenia zvýšiť a preto súd prvého stupňa správne prihliadol na vek žalobkyne, skutočnosť, že pred úrazom aktívne športovala a dosahovala mimoriadne výsledky a vzhľadom na úraz stratila možnosť venovať sa úspešnej športovej kariére na vrcholovej úrovni. O trovách odvolacieho konania rozhodol s poukazom na ustanovenie § 224 ods. 1 a § 142 ods. 3 O.s.p. tak, že žalovanej uložil povinnosť zaplatiť žalobkyni náhradu trov odvolacieho konania vo výške 1 833,73 Eur do 3 dní.

Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podala dovolanie žalobkyňa. Namietla, že konanie na odvolacom súde neprebehlo podľa zásad spravodlivého súdneho konania, čím jej bola odňatá možnosť konať pred súdom podľa § 237 písm. f/ O.s.p., konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.) a rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.). Uviedla, že za situácie, keď odvolací súd za použitia § 219 ods. 2 O.s.p. odkázal v podrobnostiach na odôvodnenie prvostupňového rozsudku, pričom prvostupňový súd vo svojom odôvodnení uvádza síce obsahovo širšie dôvody v porovnaní s odvolacím súdom, avšak tiež nedostatočné a neporovnateľné s obsahom argumentácie, ktorú žalobkyňa ponúkla súdu jednak vo svojom vyjadrení vo vzťahu k prvostupňovému súdu a tiež v odvolaní, je potrebné považovať názory oboch súdov vo vzťahu k návrhu žalobkyne na potrebu vykonania ďalšieho dokazovania a zhrnuté vo formulácii „súd vykonané dokazovanie považoval za

dostatočné“ za nepostačujúce a zaťažené inou vadou konania, pričom v podrobnostiach tu odkázala na obsah svojich podaní a zároveň spochybnila závery znaleckého dokazovania znalca MUDr. P. vo vzťahu k znaleckému posudku znalca MUDr. C.. V takomto postupe oboch súdov vidí dovolateľka vadu zakladajúcu prípustnosť dovolania podľa § 237 písm. f/ O.s.p., pretože aj podľa ustálenej súdnej praxe, právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia patrí medzi základné zásady spravodlivého súdneho procesu a podľa judikatúry ESĽP sa **vyžaduje**, aby na každý argument strany, aj na taký, ktorý je pre rozhodnutie bezvýznamný, bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Uviedla, že súdna prax a judikatúra subsumuje pod dovolací dôvod podľa § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p. aj vady rozhodnutia, napr. nedostatok odôvodnenia. Vo svojom dovolaní poukázala na dôvody, prečo nepovažuje odôvodnenie oboch súdnych rozhodnutí za dostatočné a presvedčivé do takej miery, aby sa s ním stotožnila. Ďalej vytkla súdom, že napriek tomu, že navrhla dokazovanie výsluchom psychiatricky, psychologičky a športového psychológa, súdy nepovažovali za potrebné zisťovať rozhodné skutočnosti, čo považuje za inú vadu spočívajúcu v nesprávnom zhodnotení výsledkov celého dokazovania. Prístupom oboch súdov a nevykonaním navrhovaného dokazovania súdy vytvorili stav poškodzujúci dovolateľku. Nič nebránilo súdom ustanoviť znalca ad hoc s prihliadnutím k okolnostiam, že duševný stav vrcholového športovca je už len z laického pohľadu jednou z rozhodujúcich veličín pri získavaní vrcholových športových výsledkov. Z pohľadu dovolateľky nemôžu existovať rozumné pochybnosti v tom smere, že nevykonaný rozsah dokazovania v kombinácii s nesprávne zhodnoteným výsledkom celého dokazovania, mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.). Navrhla preto oba rozsudky súdov zrušiť a vec vrátiť súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

Žalovaná v písomnom vyjadrení k dovolaniu žalobcov navrhla dovolanie odmietnuť ako neprípustné. Podrobne uviedla dôvody, pre ktoré je potrebné považovať dovolanie za neprípustné a zaujala stanovisko k ďalším jednotlivým námietkam dovolateľky uvádzanými v dôvodoch dovolania.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podala účastníčka konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.) zastúpená advokátom (§ 241 ods. 1 O.s.p.), skúmal najskôr bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.), či tento opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, ktoré v zmysle § 236 a nasl. O.s.p. možno napadnúť dovolaním.

V zmysle § 236 ods. 1 O.s.p., dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa.

V prejednávanej veci je dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu. Podľa § 238 ods. 1 O.s.p. je dovolanie prípustné proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej. V zmysle § 238 ods. 2 O.s.p., je dovolanie prípustné tiež proti rozsudku, v ktorom sa odvolací súd odchýlil od právneho názoru odvolacieho súdu vysloveného v tejto veci. Podľa § 238 ods. 3 O.s.p., je dovolanie prípustné tiež vtedy, ak smeruje proti potvrdzujúcemu rozsudku odvolacieho súdu, vo výroku ktorého odvolací súd vyslovil, že dovolanie je prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu alebo ak ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4.

V danom prípade dovolaním žalobkyne nie je napadnutý zmeňujúci rozsudok odvolacieho súdu, ale taký potvrdzujúci rozsudok odvolacieho súdu, vo výroku ktorého odvolací súd nevyslovil, že dovolanie proti nemu je prípustné a dovolací súd v prejednávanej veci doteraz nerozhodoval. Z týchto dôvodov dospel Najvyšší súd Slovenskej republiky k záveru, že dovolanie žalobkyne nie je podľa § 238 ods. 1 až 3 O.s.p. procesne prípustné.

S prihliadnutím na zákonnú povinnosť (§ 242 ods. 1 O.s.p.) skúmať vždy, či dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nebolo vydané v konaní postihnutom niektorou zo závažných procesných väd vedúcich k vydaniu tzv. zmätočného rozhodnutia, ktoré zistenie by viedlo k záveru, že dovolanie je prípustné bez ohľadu na procesnú formu rozhodnutia odvolacieho súdu a spôsob jeho rozhodnutia, neobmedzil sa dovolací súd len na skúmanie prípustnosti dovolania podľa § 238 O.s.p., ale sa zaoberal aj otázkou, či konanie a rozhodnutie odvolacieho súdu nie je postihnuté niektorou z väd vymenovaných v § 237 písm. a/ až g/ O.s.p. (t.j., či v danej veci nejde o prípad nedostatku právomoci súdu, nedostatku spôsobilosti účastníka, nedostatku riadneho zastúpenia procesne nespôsobilého účastníka, o prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo už prv začatého konania, o prípad nedostatku návrhu na začatie konania vo veciach, ktoré možno začať len na návrh účastníka, o prípad odňatia možnosti účastníka pred súdom konať, o prípad rozhodovania vylúčeným sudcom alebo súdom nesprávne obsadeným).

Žalobkyňa v dovolaní nenamietala, že by v konaní došlo k procesným vadám v zmysle § 237 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. a existencia procesnej vady takejto povahy nevyšla v dovolacom konaní najavo. Prípustnosť jej dovolania preto z týchto ustanovení nevyplýva.

Žalobkyňa namietala, že odvolací súd (ako aj súd prvého stupňa) nedostatočne odôvodnili svoje rozhodnutie, čím jej bola odňatá možnosť konať pred súdom podľa § 237 písm. f/ O.s.p.

Pod odňatím možnosti konať v zmysle tohto ustanovenia treba rozumieť taký závadný procesný postup súdu, ktorým sa účastníkovi znemožní realizácia jeho procesných práv, priznaných mu v občianskom súdnom konaní za účelom obhájenia a ochrany jeho práv a právom chránených záujmov.

Podľa § 157 ods. 2 O.s.p. v odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa navrhovateľ (žalobca) domáhal a z akých dôvodov, ako sa vo veci vyjadroval odporca (žalovaný), prípadne iný účastník konania, stručne, jasne a výstižne vysvetlí, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, z akých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil. Súd dbá na to, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

Povinnosť súdov rozhodnutia odôvodniť v súlade s vyššie citovaným ustanovením je jedným z princípov riadneho a spravodlivého procesu vyplývajúcich z článku 36 a nasledujúcich Listiny základných práv a slobôd, ktorý predstavuje súčasť práva na spravodlivý proces. Z odôvodnenia musí vyplývať vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami pri hodnotení dôkazov na strane jednej a právnymi závermi na strane druhej. Stav, kedy rozsudok nespĺňa náležitosti uvedené v § 157 ods. 2 O.s.p., vo svojich dôsledkoch vedie k tomu, že sa stáva nepreskúmateľným. Všeobecný súd **nemusí** dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu (prvostupňového ale aj odvolacieho), ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, stačí na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky z 3. júla 2003 sp. zn. IV. ÚS 115/03). Právo na odôvodnenie, ktorého

štruktúra je rámcovo upravená v § 157 ods. 2 O.s.p. sa uplatňuje aj v odvolacom konaní (§ 211 O.s.p.). Odôvodnenie súdneho rozhodnutia v opravnom konaní však nemá odpovedať na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní, zostali sporné alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov prvostupňového rozhodnutia, ktoré sa preskúmava v odvolacom konaní (uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky zo 16. marca 2005 sp. zn. II. ÚS 78/05). Zároveň je potrebné zdôrazniť, že zákonom č. 384/2008 Z.z., ktorý nadobudol účinnosť 15. októbra 2008, bol dovtedajší text § 219 O.s.p. doplnený okrem iného odsekom 2, podľa ktorého, ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na konštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

Preskúmaním veci dovolací súd dospel k záveru, že rozhodnutia súdov nižších stupňov zodpovedajú vyššie uvedeným požiadavkám kladeným na odôvodnenie rozhodnutí. Súd prvého stupňa v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol rozhodujúci skutkový stav, primeraným spôsobom opísal priebeh konania, stanoviská procesných strán k prejednáwanej veci, výsledky vykonaného dokazovania a citoval právne predpisy, ktoré aplikoval na prejednávaný prípad a z ktorých vyvodil svoje právne závery. Prijaté právne závery primerane vysvetlil. Z odôvodnenia jeho rozsudku nevyplýva jednostrannosť, ani taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich účelu podstaty a zmyslu. Súd prvého stupňa s ohľadom na vykonané dokazovanie primerane vysvetlil, v čom videl dôvod na mimoriadne zvýšenie náhrady za bolesť a sťaženie spoločenského uplatnenia u žalobkyne a podrobne uviedol aj výpočet, ktorým dospel k výslednej sume, ktorú uložil žalovanej zaplatiť. Samotná skutočnosť, že žalobkyňa sa s týmito dôvodmi nestotožňuje, neznamená, že jeho zdôvodnenie nezodpovedá požiadavkám, ktoré na túto časť rozsudku kladie vyššie citované zákonné ustanovenie.

Za daného stavu potom nemožno považovať za vadný postup odvolacieho súdu, keď v zmysle § 219 ods. 2 O.s.p. si osvojil dôvody rozsudku súdu prvého stupňa a v celom rozsahu na ne poukázal. Za porušenie základného práva zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky v žiadnom prípade nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil rozhodnutie podľa predstáv žalobkyne.

Z obsahu dovolacích námietok vyplýva, že dovolateľka v danej veci namietala tiež nedostatky týkajúce sa vykonávania dôkazov a hodnotenia dôkazov a z toho vyplývajúce nedostatočné zistenie skutkového stavu veci.

Námietka žalobkyne o postupe súdov nižších stupňov súvisiaca s nevykonaním dôkazov nie je dôvodná. Súd nie je viazaný návrhmi účastníkov na vykonanie dokazovania a nie je povinný vykonať všetky navrhnuté dôkazy. Nevykonanie dôkazov podľa návrhov alebo predstáv žalobkyne nie je ani postupom, ktorým by jej súd odňal možnosť konať pred súdom, lebo rozhodovanie o tom, ktoré dôkazy budú vykonané, patrí výlučne súdu, a nie účastníkovi konania (§ 120 ods. 1 O.s.p.).

Ani namietané nesprávne hodnotenie dôkazov nie je vadou konania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. Ak aj súd nesprávne vyhodnotí niektorý z vykonaných dôkazov, môže byť jeho rozhodnutie z tohto dôvodu vecne nesprávne; táto samotná skutočnosť však prípustnosť dovolania nezakladá. Tvrdenia dovolateľky o nedostatkoch dokazovania sú teda neopodstatnené.

Pokiaľ ide o námietku žalobkyne spochybňujúcu úplnosť zistenia skutkového stavu veci, či nesprávnosť skutkových zistení, treba uviesť, že v zmysle ustanovenia § 241 ods. 2 O.s.p. dôvodom dovolania nemôže byť samo osebe nesprávne skutkové zistenie. Dovolanie totiž nie je „ďalším“ odvolaním, ale je mimoriadnym opravným prostriedkom určeným na nápravu len výslovne uvedených procesných (§ 241 ods. 2 písm. a/ a b/ O.s.p.) a hmotnoprávných (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.) vád. Preto sa dovolaním nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi prvého a druhého stupňa, ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania.

Žalobkyňa svoje dovolanie odôvodnila aj tým, že v konaní došlo k inej vade konania (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.).

Iná vada konania je procesná vada, ktorá na rozdiel od vád taxatívne vymenovaných v § 237 O.s.p. nezakladá zmätočnosť rozhodnutia. Je právne relevantná, ak mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Z hľadiska dovolateľkou tvrdenej existencie tzv. inej vady konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p. treba uviesť, že dovolací súd môže pristúpiť

k posúdeniu opodstatnenosti tvrdenia o tomto dovolacom dôvode až vtedy, keď je dovolanie z určitého zákonného dôvodu prípustné (o tento prípad ale v prejednávanej veci nejde).

Z podaného dovolania ďalej vyplýva, že žalobkyňa v dovolaní namieta, že napadnutý rozsudok odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.).

Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. Nesprávne právne posúdenie veci je síce relevantným dovolacím dôvodom, samo o sebe ale prípustnosť dovolania nezakladá (nemá základ vo vade konania v zmysle § 237 O.s.p. a nespôsobuje zmätočnosť rozhodnutia). I keby teda tvrdenia žalobkyne boli opodstatnené (dovolací súd ich z uvedeného aspektu neposudzoval), žalobkyňou vytýkaná skutočnosť by mala za následok vecnú nesprávnosť napadnutého rozsudku, nezakladala by ale prípustnosť dovolania v zmysle § 237 O.s.p. V dôsledku toho by posúdenie, či odvolací súd (ne)použil správny právny predpis a či ho (ne)správne interpretoval alebo či zo správnych skutkových záverov vyvodil (ne)správne právne závery, prichádzalo do úvahy až vtedy, keby dovolanie bolo procesne prípustné (o taký prípad ale v prejednávanej veci nešlo).

Vzhľadom na to, že prípustnosť dovolania žalobkyne nemožno vyvodiť zo žiadneho ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku, Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie odmietol podľa § 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p. ako smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné. So zreteľom na odmietnutie dovolania sa nezaoberal napadnutým rozhodnutím odvolacieho súdu z hľadiska jeho vecnej správnosti.

O náhrade trov dovolacieho konania dovolací súd rozhodol podľa § 146 ods. 1 písm. c/ O.s.p. (s použitím analógie) v spojení s § 243b ods. 5 O.s.p., keď neboli dané dôvody pre použitie § 146 ods. 2 O.s.p., pretože žalovanej v súvislosti s dovolacím konaním žiadne trovy nevznikli.

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 25. januára 2012

JUDr. Eva S a k á l o v á, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia : Bc. Patrícia Špacírová